

Budapest, 1882. Január 15.

I. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZEINEK
HETISZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐK:

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS ROVATSZERKESZTŐ:

KACZIÁNY GÉZA.

Szerkesztőség: váczi-utca 24. sz.
Kiadó hivatal: váczi-utca 3. sz. a
„Harmonia“ társulat zeneműkeres-
kedése.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt
Félévre 3 frt
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Beköszöntő.

Rég érzett szükségem akarunk segíteni, midőn lapunkat, a „Harmonia“ zenészet közlönyét, a színvilág és képzőművészet eseményeinek heti szemléjét megindítjuk. A zenének, a művészetek legeszményibb ágának nincs hazánkban hivatott közlönye, kérdéseit a szépirodalmi, sőt politikai lapok kénytelenek megtárgyalni és eldönteni.

A magyar zenevilágnak ezenkívül még nemzeti szempontból is szüksége van egy szaklapra. Az általános magyarosodási áramlat közepette, melylyel egyuttal hazánkban a képzőművészetek föllendülése is jár, egyedül a zeneművészet marad hátra, csak a zenészeknek nincs közös szellemi találkozó helye, melyen egymással érintkezhetnének és közös érdekeikért munkálhatnának. A magyar zeneközönség el van árasztva a legszejtesebb idegen termékek által, melyek a magyar zenét leszorítják; a fővárosban az executiv zenészek száma még mindig túlnyomólag idegen, ezek a magyar zenét tőlük telhetőleg üldözik, s a kiadó cégek melyek kezükben tartják a hatalmat nem emelkednek föl a magyarságért áldozás magaslatára, maguk a magyar zeneművészek és zeneírók is kétségbe vonják már nemcsak a magyar zene jogosultságát, de létezését is.

Ez elfajulások, kóros tünetek ellen harcolni s a magyar zene ügyét támogatni lép sikra a „Harmonia.“ Amíg a külföld haladását elismerjük, folyton éber figyelemmel kísérjük és jelezzük, addig nem engedjük, hogy a magyar zene rovására nagyobb tért foglaljon hazánkban, melynek zenéje már-már üvegházi növény lőn. Ezt ápolni, az idegen áramlat túlzásai ellen harcolni fogunk, nem kimélve ebben személyeket, testületeket, intézeteket, ha lapunk szigoruan nem-

Lapunk második száma f. é. jan. 29-én jelenik meg.

z e t i i r á n y á b ó l kifolyó meggyőződésünk úgy hozza magával. Meg fogjuk róvni ezenkívül a szédelgést és nyegleséget, mely fájdalom szintén nagy tért foglalt el hazánkban, támogatjuk és előmozdítjuk a hazafias szellemű intézetek, testületek érdekeit. Elismerése a valódi tehetségnek, méltánylása a jó igyekezetnek, — egészítik még ki kritikai programunkat.

A színművészet és képzőművészetek terén felmerülő jelenségeket figyelemmel kísérfni, méltatni fogjuk. Szakavatott tollak fogják e téren is lapunk közönségét tájékoztatni. Minden cikkünk könnyed modorban írva, arra törekszik, hogy még a komoly tárgyakat is mulattatva adja elő.

Tisztelt olvasóinkat a többiekre nézve kibocsátott előfizetési felhívásunkra utaljuk, és lapunkat szives jóindulatukba ajánljuk.

Budapest, 1882. január 14-én.

A „Harmonia“ szerkesztősége.

A magyar dalárügy.

Hazánkon kívül mindenütt élénken, nagy érdeklődéssel foglalkoznak a dalárügy nagy horderejű kérdésével, nálunk egy-két lelkes férfiú kivételével a mérvadó körök alig veszik számba ezen fontos művelődési tényezőt.

Pedig ha valahol úgy hazánkban fontos ez a kérdés. A magyarosodás a magyar dalegyleteknek már sokat köszönhet, némely vidéken ők egyedüli képviselői a nemzeti egység eszméjének s így nemcsak művészi, hanem nemzeti szempontból is rendkívül figyelemre méltók.

Hosszú ideje már, hogy ez ügyet szolgálom csekély erőmhöz képest, folyvást éber figyelemmel kísérfm fejlődését s örömmel konstatalhatom, hogy lassú bár, de megszakitás nélküli haladás tapasztalható.

Ha visszatekintek az első dalárünnepélyekre s azokat összehasonlítom a legközelebb lefolyt kolozsvári dalárünnepéllyel, azon meggyőződésre jutok, hogy dalegyleteink évről-évre tökéletesebbek lesznek.

Dalegyletek, melyek ezelőtt négy vagy hat évvel csekély vagy semmi sikerrel is alig léptek a versenytérre, Kolozsvárott már sikerrel küzdöttek meg a jelesebb és nevesebb dalegyletekkel.

Sajnos, hogy nem mutatkozik ugyan ily szép eredmény a dalegyletek szaporodását illetőleg. Husz év alatt alig szaporodott a dalegyletek száma, legalább a dalárszövetség tagegyleteinek száma csekély szaporodást mutat fel.

Ennek oka leginkább abban rejlik, hogy bizonyos körök még mindig szándékosan távol tartják magukat s nem részesítik a dalegyleteket azon támogatásban, melyet azok okvetlen megérdemelnének.

Külföldön minden férfiú, ki szereti a zenét, legyen bármilyen te-

kintélyes társadalmi állása, valamelyik dalegyletnek tagja. Így például a bécsi „Männer-Gesangs-Verein“ s „Kölni“ s más dalegyletek a társadalom minden rétegeiből sorakozó tagokból állanak. Ennek következtében a velök összeköttetésben állók érdeklődnek az illető egylet iránt, a mennyire csak tőlük telik, pártolják, nyilvános hangversenyeit látogatják. A bécsi „Männer-Gesangs-Verein“ tagja lehetni nagy tisztetség s némelykor egy-két évig kell az előjegyzettnek várakozni, míg végre a rendes tagok sorába felvétetik.

Ez azután oly tekintélyt és nimbust ad a dalegyleteknek, mely más társadalmi egyletek tekintélyét jóval felülmulja.

Belgiumban, Franciaországban ezekre rúg a dalegyletek száma. A hol egy pár száz ember együtt él, ott bizonyára van dalegylet. Minden intézetnek, gyárnak, testületnek van dalárdája.

S mennyire hat ez is a közművelődésre, erkölcsök nemesbitésére, és az izlés finomítására, azt legfényesebben igazolja az említett államok magas műveltségi foka.

Angliában meg épen valóságos kulturája van a többszólamú éneknek. A kristály-palota évenkénti nagyszerű karelőadásai formaserű ünnepélyek, melyeken egész London résztvesz.

Egy budapesti tekintélyes lap zene kritikusa hosszú idő óta sürgeti ily előadások rendezését Budapesten, több ízben fáradoztam ilyenek létesítésén, de iparkodásom mindig hajótörést szenvedett.

Hajótörést szenvedett pedig azért, mert a hazai dalegyletek kasztszerűen vannak szervezve. Különállva apró szigeteket képeznek, melyeknek bizonyos célokra való egygyé forrasztása vagy egyáltalán nem, vagy csak nagy ritkán sikerül.

Egyetlen egy egyesülési pontja van eddigelé az országos dalárügynek s ez az országos dalárünnepély.

S ez sem tökéletes, mert egyrészt nem vesznek benne részt hazánk összes dalegyletei, másrészt nem felel meg teljesen céljának.

Az országos dalárünnepély célja a szükséges ismerkedés és érintkezésen kívül oly nagyszerű összelőadások rendezése, melyekre a dalegyletek egyenként nem képesek, célja az ország különféle helyein időről-időre a zeneközönséget azon ritka zeneélvezetben részesíteni, hogy karénekeket nagy tömeg által előadva hallgathatnak.

Ez az, a mi legkevésbé sikerül a dalárünnepélyeken.

A dalegyletek az összelőadásra kitűzött darabokat csak félig tanulják meg s ily hiányos készültséggel érkeznek az ünnepélyt rendező városba. A versenydarab betanulására nagy gondot fordítanak de az összdarabokat elhanyagolják.

Ez szerény nézetem szerint nagy hiba s gyökeres orvoslást

igényel. A versenydarabra mindenesetre nagy gond fordítandó, mert ezzel képest kimutatni az illető egylet haladását. Mindig nagy örömmre szolgált a verseny hallgatása, mert ha valami úgy a művészet megkívánja az ambiciót s nemes versenyt.

De a verseny csak azt mutatja, mire képes az egyes dalegylet. Az összbemutatót és hatást csakis az összelőadás adhatja, ez pedig csak akkor érhető el sikeresen, ha a tisztelt dalegyletek külön-külön jól betanulják a darabokat.

Az összelőadás előtt rendszeren egy két próba tartatik; ezeken tanulni vagy apróságokkal törődni már nem lehet, ezek csakis arra valóak, hogy a külön-külön jól betanult darabok árnyalása megállapíttassék.

A központi választmány utolsó ülésében erélyes intézkedések történtek e tekintetben, azt hiszem dalegyleteink ezek nélkül is saját érdekében be fogják látni, hogy a dalárünnepély koronája az összelőadás s a legközelebb megküldendő összdarabokat az idej dalárünnepélyre szorgalmasan és alaposan meg fogják tanulni.

Huber Károly,

orsz. dalárszövetségi ideigl. karnagy.

A király-hymnusz ügye.

A magyar zenészekre egy szép és nagy feladat van a közel jövőben s e lap kötelességet vél teljesíteni, midőn őket reá figyelmezteti.

Minden monarchikus államban régi bevett szokás, hogy a fejedelmet, az állameszme személyesítőjét hivatalos fogadtatáskor zeneszóval is üdvözlik s a zenekar ilyenkor egy hymnuszt játszik, melynek dallama, hangulata megfelel az alattvalók érzelmi világának s szövege az állam fejét, az uralkodói koronát dicsőíti.

E szokást, bárhol kezdték, igazolja a zene közvetlen dinamikus hatása, melyet nagy erővel kifejezni és tömegekre gyakorolni képes. A zene harmoniájában összpontosul százezrek érzelmi összhangja s a jó dallam gyakran többet mond, mint száz Demosthenes szónoklata.

Nincs állam, melyben az alattvalói szeretet és hazafias lelkesedés ne fejezte volna ki dalban az állameszme fönnségét, s hol e hymnusz eljátszását, eléneklését ne tekintenék az ünnepélyes alkalmak egyik legszebb, nélkülözhetlen díszének, legyen az ily alkalom akár udvari, akár katonai, akár polgári természetű.

Miért hivatkozunk az idősb nagy birodalmakra ennek igazolásul? Elég, ha utalunk a napjainkban született apró államocskák példájára. Ott vannak a balkáni fejedelemségek, ott az új román királyság: államéletük alig számít még a történelemben s már siettek az államészmét ünneplésül dalban örökíteni meg.

Csak a közel ezer éves magyar királyság nem ismeri még a magyar király-hymnuszt, csupán szent István koronája az, melynek dicsőségét dalban kifejezni a nemzeti zeneművészet elmulasztá. Magyar-

országban nincs még király-hymnus s a hazánkban járó koronás király kénytelen magyar földön, magyar ünnepélyek alkalmával az ünnepi szertartások kiegészítésére osztrák hymnuszt hallgatni, mely szent István örökösében az osztrák császárt dicsőíti.

Ezen segíteni kell mielőbb. Nemcsak a hazafias és alattvalói érzés, de a nemzeti zeneművészek becsvágya is sürgetve követeli, hogy teremtsük meg a magyar király-hymnuszt s ne tőrjünk a szégyent, hogy a magyar állameszme és a magyar király tiszteletére kénytelenek legyünk továbbra is az osztrák zenét kölcsön venni, — mintha magyar zene nem is léteznék s a hazai zeneköltők ily műnek alkotására kénytelenek volnának.

Pedig nem azok. Hisz alig félszázad alatt oly színvonalra emelték a magyar zenét, hogy Európaszerte s túl az Oceánon is a lelkesedés tapsaival üdvözlé a művelt emberiség az új, fényes tüneményt a hangok világában.

Hozzá kell fognunk e mű megalkotásához halasztás nélkül, közös akarattal, nemes lelkesedéssel s erre a közel jövőben lesz kellő alkalom.

Már a múlt nyáron emlegette a sajtó ez ügyet s a kimondott jelszó már akkor viszhangot keltett az egész országban. A dolog csak az aktív kezdeményezés hiánya miatt aludt el.

Ennek kell most megtörténni.

Egy hó előtt az orsz. daláregyesület közgyűlésén tétetett egy kezdeményező indítvány, de csak rögtönzött tartalmu, megérlelt terv és szándék nélkül. A közgyűlés részint ez okból, de főleg azért, mert egy országos és hivatalos dallá avatandó király-hymnus megrendelésére nem érzé magát illetékesnek, a választmányhoz utasítá az indítványt, hogy a jövő augusztus havi közgyűlésen adjon róla véleményét.

Addig az ügy annál kevésbé várhat, mert előre tudhatjuk, hogy e dologban a dalárdákat csak exekutív feladat illeti meg. A mozgalmat nem egy testületnek, de a magyar társadalomnak, szövetkezve az összes társadalmi tényezőkkel, főleg a sajtóval, s az ország központjából, a fővárosból kell megindítani.

Biztos tudomásunk szerint az írók és művészek társulatának helyiségében legközelebb értekezlet lesz ez ügyben s ott az indítandó mozgalom iránt egy indítvánnyal kapcsolatos nagy tervezet fog előterjesztetni.

Ajánljuk előre e meetinget zenészköreink figyelmébe. Használjuk fel ezt az alkalmat, működjenek hazafias ambícióval közre a készülő mozgalomban s akkor tán már egy év múlva az osztrák „Gott erhalte“ helyében koronás uralkodónkat s a magyar állameszmet magyar király-hymnusszal fogjuk dicsőíthetni, s ez egyuttal a magyar zeneművészet diadala is leend.

O—n.

Brüsszeli zenelevél.

1882. január hó.

Engedje meg a tisztelt szerkesztőség, hogy én is irhassak némelykor lapjába. Hangverseny utazásaim alatt sokszor van alkalmam olyast

látni, hallani, mi bizonyára érdekelni fogja a magyar zene közönséget. Ma itt vagyok, holnap ismét másutt, — ez a művész sorsa, szerencsés köztünk az, ki ezt az össze-vissza bolyongást idővel meg nem unja.

Párisból ide érkeztem Belgium fővárosába még pedig az itteni kir. zeneakadémia meghívására. Ép jókor érkeztem, hogy szemtanuja lehessenek egy francia zeneszerző diadalának.

Jules Massenet nevét a magyar közönség sokkal jobban ismeri már semhogy el kellene mondanom: ki az a férfi, ki ezt a nevet viseli. Csakis legujabb művéről akarok írni s arról a nagy tetszésről, melyet az a „Theatre de la Monnaie“-ban elért.

Volt itt egy pár pessimista, ki azt hiesztelte, hogy a „Herodiade“ nem fog tetszeni a brüsszeli közönségnek. Massenetnek is vannak ellenségei, még pedig annyival több, mint a mennyivel tehetségesebb sok más zeneszerzőnél.

Ezek már évek óta tervszerűleg áskálódtak itt művei ellen. Egyik ide való befolyásos karmester fogadást tett, hogy míg dirigál, addig Massenet művei nem kerülnek színre.

Hiába fáradozott Massenet kiadója Hartmann, a „Le roi de Lahore“ partitúrája éveken hevert az opera könyvtárában.

Az absolut becsü, a nagyszerű idővel még is csak utat tör magának. Annak a mi jó, nem árt az intrigua.

Massenet legujabb operáját a „Herodiade“-ot előadták s — óriásilag tetszett.

Soha ily tetszést nem látott a „Monnaie“ színház, a közönség a szó szoros értelmében el volt ragadtatva s vagy hat számot ismételtetett.

Az ellenséges ajkak elnémultak s most megtérve, a leghevesebb dicsérők malmára hajták a vizet. Az összes lapok dicsőhymnusokat zengedeznek s a Herodiadeot az új francia irodalom remekének mondják.

A király is jelen volt az előadáson, még pedig inkognito, nehogy jelenlétével a tetszés nyilvánítást akadályozza s másnap a szerzőt a belga Lipót-rend tiszti keresztjével tüntette ki.

Valóban, ha valaki, úgy Massenet megérdemli a tetszést. Meg vagyok győződve, hogy a Herodiade nemz. színházunkban is tetszeni fog, mert a budapesti közönség finom képzett zenei zslése teljes mértékben élvezhetővé teendi „Herodiade“ bájos szépségeit . . .

A belga főváros közönsége rendkívül műértő és zeneszerető. Eltekintve a sok színháztól, több mint tizenöt zeneegylet működik a városban, ezek között legnevezetesebbek a „Filharmonikus egyesület“ és a „Concerts populaires“.

Utóbbinak karnagya Becquet úr élénk érdeklődéssel tudakozódott a magyar zeneviszonyok iránt, van-e sok zeneszerző, mit irnak s lehetne-e valamit előadni közülök az ő hangversenyeiben.

Természetesen örömmel siettem informálni Becquet urat, hogy igenis vannak zeneszerzőink, még pedig olyanok, kik semmivel sem állanak hátrább a náluk sokkal híresebb külföldi zeneszerzőknél. Figyelmeztettem Erkel Ferenc gyönyörű műveire s biztosítottam, hogy azokkal sokkal nagyobb sikert fog elérni, mint sok más német zeneszerző által komponált illetőleg dekomponált s hamisított állítólagos magyar zeneművel.

Január 4-én a belügyminiszter szalonjaiban nagy zeneestély volt, melyen a legelőkelőbb brüsszeli művészek működtek közre.

A műsor két részből állott. Az első rész a régi zeneirodalom örökbecsű termékeit Bach, Scarlatti, Pergolese, Grétry műveit tartalmazta, a második rész a modern zenének volt szentelve. Jacobs ur a jeles bassista Bachnak egyik dalát valóban remek művészettel adta elő, Laurent kisasszony pedig Lefévrenek egy pár kedves melodiáját énekelte a jelenlevő közönség zajos tetszés nyilvánítása között.

A miniszter Rolin-Jacquemyns és neje elragadó előzékenységgel fogadták a közönséget. Különösen hatott reám az az egyszerűség, mely a belga belügyminiszter szalonjában honos. Semmi teketória, semmi ceremonia.

Az ajtónálló bejelenti a nevet, a miniszter fogadja a bejelentett vendéget, rövid ideig társalog vele, aztán bemutatja nejeének, szóval a vendégkoszorú úgy érzi magát, mint a legegyszerűbb polgári háznál.

Brüsszel általában kedves város, a ki belőle távozni kénytelen, sokáig sajnálni fogja.

Hubay Jenő.

Lipcese zeneélete.

— Saját levelezőnkől. —

— január 1.

Egész Németországban, az egy Münchent kivéve, mely különkirálya szeszélyeinek hódolva, specialis irányt követ a zenében, a Wagner kultuszt üzve túlontúl, Lipsésnek van a legélenkebb és legváltozatosabb zeneélete. Az idény beálltával nincs hét, mely ne hozna egy-egy érdekes ujdonságot, vagy kiváló vendéget, mely a zenéért valóban rajongó közönségnek a legjobbat nyujtsa.

A mult hó történetében első sorban a Budapest közönsége előtt is ismert kitünő Schubert-dalnokot, a bécsi opera első tenorját említhetjük föl, Walter urat, ki megjelent közöttünk, hogy Schubertet interpretálja nekünk dec. 7-én az ő bámulatos finomságu és szépségü dalelőadásában. A »molnár dalok«-ból énekelt tizenöt darabot, s a közönség zajos tapsaira a hasonlíthatlan szépségü »Ébresztőt« (Shakespeare szövegére) és a »Sei mir gegrüsst« kezdetü dalt, melyet úgy énekelni mint Walter úr, jelenleg egész Európában senki sem tud. A dalok között változatoságul R u c k a u f Antal zongoraművész játszotta a Schubert »változat«-ait (142 mű) az 58 mű Rondoját, a 78-ik műből a bájos menuettel és Schubert-Liszt Soirées de Vienne-je 7-ik számát. E hangversenyért valóban halásak lehetünk Walter urnak és hozzája méltó társának.

Hallott azonban a mi »Gewandhaus«-unk (a lipcsei híres nagy hangversenyterem épülete. Szerk.) érdekes ujdonságokat is. Az a vendég, ki e hó 8-án mutatta be először magát az idény IX-ik hérleti hangversenyében, bizonyára elsőrangú zongoravirtuoz. R u m m e l Ferenc urnak, kiről szólok, a legbámulatosabb technikai ügyesség áll rendelkezésére, s legváltozatosabb színezési és árnyalási képesség járul ehhez hozzá. Különösen kitünő Chopin játszót ismertünk meg benne és élvezettel hallgattuk a kedves as dur polonaiset s a des dur notturnot. Nem tudom, mennyiben rendez már a »Harmonia« önálló hangversenyeket, ezekre azonban Rummel urat melegen ajánlhatom.

G o u v y Tivadar neve europaszerte sokkal jobban ismert, hogysen róla bővebben kellene írnom. December 6-án vendégünk volt maga e kitünő francia zeneszerző, hogy »Oedipus Kolonoszban« című drámai kantátéja előadását maga vezényelje. Ez a legszebb diadal volt, mit a francia zenész aratott, kinek Német-

országban annyira szeretnék babérait elvitatni. A zene kozmopolitizmusa azonban nemzetiséget nem ösmer, ha szívhez szól, hódít s így aratott dicsőséget itt Gouvy úr nagyszabásu alkotásával. Kiváló dicséret illeti meg Broulik urat, kinek jelenleg tán egész Európában a legszebb tenorja van, Schreiber asszonyt, Basch és Wiegand urakat, mind városi színházunk tagjait élvezetes előadásukért.

A városi színház is mutatott be dec. 11-én egy ujdonságot Neszler Vilmostól, a »Hamelni patkányfogó« szerzőjétől. Az új dalmű címe »A bűsz vadász« és igen szép sikert aratott. Neszler tehetségének azonban még sokat kell itthon tisztulnia, mielőtt a külföldön a nagy körutat meg akarja tenni.

Dr. Holländer Kunó.

T Á R C A.

„Mefistofele.“

Nagy opera 4 felvonásban, írta Arrigo Boito.

A nemzeti színház, mint a hírlapok jelentik, legközelebbi nagy operai ujdonságul Boito »Mefistofele« című dalművét szándékozik bemutatni. Érdekesnek tartjuk olvasóinkat tájékoztatni felőle, annyival is inkább, mert alig volt még zenemű, mely oly változatos sorsban részesült volna, mint Boito dalműve.

Amíg Németország némely városaiban, s amint ép most olvasom New-Yorkban megbukott, viszont óriási szenzációt keltett Olaszországban 1875-ben, midőn a bolognai színházban először előadatott. Azóta már megjárta Németországot, Angliát, (hol tavaly nyáron adatott először a Her Majesty's Theatre-ben) sőt Csehországnak Prága városa is látta már színiére kerülni.

Boito az olaszok Wagnere.

Nem, mintha zenéjük hasonlósággal bírna; — csak tendenciájok egy. Boito is, mint Wagner a szógondolatnak zeneileg hatványozott kifejezésére törekszik, hogy a hatás legmagasabb fokát (Erregung der höchsten Potenz) idézze elő a néző-hallgatóban.

Egyben azonban igen eltér Wagner ezen olasz ellenlábasa, a stylust illetőleg: nem barátja a végtelen melódiának. Nála a symmetrikus építés a dallamszövevényben nagyon is dominál. Viszont a »Leitmotiv« systemát ő is magáévá tette.

Általános jellemvonásai Boito zenéjének, amik jó tulajdonságait képezik: az átgondoltság, erős karakterizálás, átlátszóság, a drámai pathosz, tűz és a széles dekoratív hatás; árnyoldalai: bizonyos merevség, keménység és modorosság a harmoniai szövevényben; fukarrövidség a dallamokban. Ami harmoniai excentricitásait illeti, azok ugyanesak vaskosak. A lipseai becsületes német iskola azok hallatára bizonynyal libabört kap. Az ő szemükben Boito valóságos szentségtöréseket követ el. Kölnben nem is ért az opera két előadásnál többet.

Ilyen a száraz körvonala Boito zenei egyéniségének.

Attérve magára e cikk tárgyaul felvett műre, először is a szövegről szükséges pár szót szólnunk.

A szöveg természetesen a Göthe Faustjára támaszkodik, még pedig a Gounod librettistájától eltérőleg mindkét részét egybevonva a koloszszásis műnek. Mi természetesebb, mint hogy valaminek csorbát kellett szenvedni. Boito, (mert a szöveget is ő írta) fölládozta a szerelmi tragédiának legszebb részeit s összesen csak a kerti jelenetet és Margit halálát a börtönben használta föl. Ez által oly vázlatossá válik, hogy előismeret nélkül a szerelmi tragédia alig érthető meg. Boito mintegy föltételezi a közönségtől, hogy a közbe eső események ugyanis ismereteselek előtte.

Művét Boito is mint Göthe két részre osztja. Az első rész két felvonását az égi prologus előzi meg; míg a második rész két felvonása után az epilógus következik. Külsőleg tehát megtartotta a Göthe által adott formát. Hogy az összevonás által mennyiben lett hibás a szöveg dramaturgiailag, azt annak idején szakembereink tüzetesebben fogják meghatározhatni.

A szöveggönyv mindenesetre megérdemli, hogy az előadás előtt bővebben foglalkozzanak vele.

A nyitány „motiv magyarázás“-át -- mi különösen a Wagner operák óta jött divatba (Hans von Wollzogen egy egész könyvet adott ki a Nibelungen tetralógia „Leitmotivum“-airól) elhagyjuk. Annak ugyanis csak a posteriori tűnik ki fontossága. Sokan megjárták a „Lohengrin“ nyitányával is, kik azt egészen másképp magyarázták, mint az a szerző szándékában volt, mi csak az általa utólagosan adott felvilágosításból tűnt ki.

Összesen annyit mondhatunk, hogy az egy pathetikus motivumnak egy szelid vallásos motivummal ellentétbe helyezését mutatja a közbe-közbe fölidézett viszályosság motivuma általi megszakításokkal. Az égi prologban a karok két körre osztva egy vallásos ihletű dallamot hallatnak.

A 2-ik számban lép föl Mefistofele egy scherzo instrumentáléval. Az ördöginek zenei festése kitűnően sikerült Boitonak, bár nagyon emlékeztet Meyerbeerre. Valóban meglepő azomban a „scherzo vocale“, mely a drámai intermezzót követi. Az égből a kherubimok kara (két-szólamu es dur) hangzik felénk. Gyors időméretben a $\frac{2}{4}$ ütemű rhytmus folyton két hangon (g, b) 32 ütenyen keresztül a pattogó rimeket ismétlő kar:

Siam nimbi
Volanti
dai limbi
nei santi
splendori
siam cori
di bimbi etc.

(megjegyzendő gyermekek által énekelve) csodálatos hatást tesz. Mintha csak látnánk az angyalokat az égben körben lebegve. A közép-tétel meno mosso H-durban szép kontrasztot képez. Utána egy zsoltár-szerű „Salve Regina“ Finale, végül az első kar ihletett motivumával befejeződik az égi prologus.

Ezen szám óriási hatásra számíthat. Kétségkívül egyike a leg-szebben sikerült részeknek az operában.

Az 1-ső felvonásban megjegyzendő a mulatók kara; egy larghetto

f durban, melyet Faust énekel. Jellemzetes a zene, mikor Mefistofele bemutatja magát:

una parte vivente
di quella forza perpetuamente
pensa il Mal, e fa il Bene,

s tovább:

Voglio il Nulla e del Creata
La ruina universal

valóban démoni. Ez a Mefistofele egy teljességgel nem szépített ördög.

A 2-ik felvonásban a szerelmi dalok kissé sértőleg olasz színezettel bírnak. Azonban eltekintve e hibától, mely az olaszoknál ellenkezőleg előnyül tudatik be, nagy hatást fog tenni a közönségre a szerelmi kettős, bár távolról sincs annyi báj benne, mint Gounod Faustjának az ő örökké szép hasonló jelenetében.

A finale szaggatott rhytmusa igen drámailag van fölfogva.

A Notte del Sabba aztán igazán pokoli.

A harmadik fölvonás, Margit halála, sok drámai erővel bír.

Szép a kettős (des dur Adagio) mely a halál hymnusa:

lontano. lontano, lontano
sui fiutti d'un ampio Oceano...

Az agónia zenei festése a legkisebb részletig realiztikus. Végül az első kar ihletett dallama borit szemfedőt Margitra.

A mű II-ik része a „notte del Sabba classico“ holdvilágnál a Pindus-hegy tövébe helyez bennünket. A görög Helena az éj magasztosságáról dalol. Szintén szép.

Egy igen bizarr zenei extravagancia fordul itt elő, melyet Boito a görög zene rovására elkövet.

A g-dur skála 7 hármass hangzatát ötös (quint) fekvésben hangoztatja egymásután lefelé és vissza.

Nekünk persze el kell hinni, hogy a görögök nem féltek a quint parallelláktól.

Egy kartánc (chorea) is fordul elő, melynek végeztével Elenát a megtettesült szépet dicsőítő hymnus következik. Faust maga is klassikaibb stylusban zengi Elenáról dicsénekét, melyet azután a kar vesz át. E kar művészileg kidolgozott szólamvezetésről nevezetes.

Rákövetkezik egy olaszos szerelmi hymnus.

Az epilógus Faust halálát tartalmazza. Faust lelke az első kar többször említett ihletett motivuma kíséretében száll a mennyekbe, mi alatt Mefistofele a dühtől habozva sülyed a pokolba.

A mű mindenesetre nagy szellemre vall és mély gondolkozásra. Előadása nagy nyereség lesz a nemzeti színház operai repertoírja számára.

Aggházy Károly.

Színházi csevegés.

— Találja el. édes barátom, miről gondolkoztam az előbb, amig Wiltré énekelt? kérdezte tőlem a nemzeti színház utolérhetlen Kornéliája, rám függőstve nagy kék szemeit, midőn támlásszéke előtt megjelenvén, hódolatomat szándékoztam bemutatni.

— Sohasem voltam annyira elbizakodott, hogy Nagysád gondolatainak kitálhatását arrogálhassam magamnak! válaszoltam, hajlott koromhoz kevésbé illő szerénység némi árnyalatával.

— Megmondom. Azon elmélkedtem, mikép öltöztetném én Wiltnét, hogy külső megjelenésre nézve sokkal csinosabb menyecskét mutasson, mint így. Mert lássa, édes öreg barátságom, Wiltné megjelenésének nem az a fő hibája, hogy nem elég karcsú, hanem az, hogy nem tud öltözni.

— Boldog isten, hisz nem lehet mindenki Kornélia, hogy mindent tudjon, s ráadásul még oly bámulatosan öltözni is.

— Jó, jó; na nézze meg azt a fehér ruhát, mely rajta van. Végig kivágott karok, nagy csipke leffentyükkel. Egy kövér nő sohase mutassa a karjait, mert azok formátlanok. Ez egy. Az énekléstől Wiltné-nek a torka egészen elszélesedett, azt kell elfödnie....

— De mivel? kérdém tamáskodva. Hisz ha nyakig begombolt ruhát ölt, még az sem födi el a torkát.

— Hát mire valók a fodrok, bodrok, rüssök, plüssök, ha nem lehet azokat erre se használni. Annyi csinyja-binyja van a női toillettenek és ez a szegény asszony eddig egész életét csakis annak szentelte, hogy ily elragadóan megtanuljon énekelni....

A függönyt felhúzták, csevegésünk kissé megszakadt. Kornélia támlásszéke mögött üresen maradt egy hely, tulajdonosa Szikszay éttermét foszlá meg néhány pohár dupla márciusitól. Odatelepedtem és halkán folytattuk a Wiltné öltöztetése ügyében megkezdett fontos tárgyalásokat.

A »Hugonották« harmadik felvonásában jártunk. Wiltné kilépett és a nagy kettős Marcellel elkezdődött. Lélekzetünket visszafojtva hallgattunk mindketten a százszor hallott dallamokra. Valentine szerelme és kétségbeesése megrázó közvetlenséggel ömlött át a nagy művésznő szívéből a miénkbe. Im, esküvőre jött, megvetve attól, kit imád, örök hitet fogadni oly férfinak, ki iránt legfeljebb csak becsületet érez. S itt tudja meg, hogy az imádott ifjunak életére törnek, párbajra hívta Valentine atyja s a párbaj alatt orozva le akarja gyilkoltatni. A boldogtalan lány atyját árulja el, hogy szerelme tárgyát megmentse.

— Ah, hallja, hallja csak e hangokat, minő mély szenvedélyt árasztanak. A női szív közepéből szakadtak ki, szinte félősen, hogy az a szegény szív is utána szakad. És most fölszárnyalnak a hangregiszter legmagasabb fokaira, mint a pacsirtái, mely »égbe fúrja énekét«. Hosszan kitartott, átható és zengő csattogása alatt az ürbe ömlik át mind az a sok szenvedés, fájdalom, gyötrellem, mi e nő szívét nyugtözte. Szinte felszökünk ülőhelyünkről, alig bírva kitartani ez egyetlen hangban nyilvánuló hosszú kínvallomást. És nézze csak, amint ott áll a sötét templom ajtajában, a néma éjszaka közepén fehér ruhájában, égre emelt karjaival, egész lényé átszellemülve, — mondja kérem, formátlanok-e most karjai?

— Most nem, most nem....

— Hát torkára, melyből oly szélesen ömlenek e megbüvölő, megragadó hangok, kellenének-e bodrok, fodrok, rüssök, plüssök?....

— Na, tudja....

Én úgy éreztem, hogy n e m.

Földszinti Figyelő.

„Nap és Hold.”

A népszínházban január 7-én adták elő Lecocq legújabb művét a »Nap és Hold«-at, a mely nálunk ép olyan nagy sikert aratott mint Párisban. Az »Angot« hires szerzője megmutatta benne, hogy gazdag teremtő ereje legkevésbé sem apadt, hogy még mindig ő »a francia operette királya«. A »le jour et la nuit« (ez a darab francia címe) méltó társa a mester legjobb alkotásainak. A hangszínezés élénksége, a szabatos, eleven zenei stíl, a hangszerelés finomsága, a dallamok eredetisége — mindezek oly sajátosságok, melyeket a népszínház újdonságában többé-kevésbé feltüntetve látunk s melyek annak igazi maradandó becsét adnak. Aki talán mélyebb gondolatokat, klasszikus részeket keresne az operettben, azt ki nem elégítené Lecocq műve. De mi e műfajjal szemben nem léphetünk fel akkora igényekkel, mint szoktak holmi tudákoskodó német zenekritikusok, a kik itt is az opera-zene törvényeit akarják alkalmazni. Alacsonyabb műfaj iránt szerényebb követelések vannak rendén, s azért egészen más zsinórmértékkel mérjük az operettet, mint az operát. Így aztán mi is csatlakozhatunk a közönség ítéletéhez, a mely az új darab első előadása közben élénken tapsolta a dalok legtöbbszörét, egy-kettőt meg is ismételtetett, s a mely a »Nap és Hold«-at majd egyhamar nem engedi leszorúlni a műsorról.

Az első felvonás zeneszámai közül ki kell emelnünk az »O grand Saint Michel« kezdetű imát, ez két női és egy baryton hangra irt fugirozott tercett a sotto voce, két negyed méretben, melyet egy $\frac{6}{8}$ -ban tartott kar vált fel s mely utóbbi a tenor igen vidám balladája követi. A finale igen szerencsésen záródik le az ima forte-ismétléssel.

A második felvonásban különösen az »Un rossignol rencontre une fauvette« kezdetű kettős teiszett, melyben a csalogány és csiz hangjai vannak utánozva meglepő természetességgel. Mind ezt, mind pedig a »Parasol« dalt már egész Budapest dúdolja.

A harmadik felvonásban, mely mellékesen mondva, a mű leggyengébb része, ki kell emelnünk a »C'est le jour, c'est la nuit« kezdetű négyest, mely megérdemelte, hogy ő utánna neveztessek az operette. A rászédett férj dühös kiáltásaira a két nő elébb egyenként felel parlando hangban, azután pedig ugyanaz egy duettbe megy át, míg végre egy négyszólamu összesben végződik.

A mi a szereplőket illeti, azoknak csak dicsérettel adózhatunk. Megtettek mindent, a mi erejükből tellett, hogy a sikert növeljék. Pálmay Ilka asszonynak nemcsak játéka, de éneke is megállta helyét. Igaz, hogy az utóbbi tekintetben nem versenyezhet Hegyi Aranka kisasszonynyal, a ki a másodrendű női szerepet (Beatrix) játszotta. Komikus színészeink, Kassai és Solymossy urak nagyon jól játszottak, de annál rosszabban énekeltek; szinte sajnáltuk azt a gyönyörű »Hold« balladát, amelynek szépségeit Solymossy úr ajkáról észre se vette a közönség. Az ének- és zenekarról szintén elismeréssel kell szólnunk.

Bánfi Sándor.

Társulatunk.

A »Harmonia« társulat jelenlegi állása lassú de biztos haladást tanusít. Hazánkban fájdalom, minden a mi magyar s a mi hazafias célért küzd, ezer meg ezer veszélynek van kitéve, számtalan ellenséggel kénytelen megküzdeni.

Magyarország hitele külföldön meg van ingatva. A társulat igazgatósága kapott külföldről leveleket, melyekben azt írja egyik vagy másik nagyobb zeneútkiadó »hitelt mindenkinek mindenütt, csak Magyarországnak nem«. A francia kiadók szintén bizalmatlanok, mert utóbbi időben egy-két fővárosi zene-

műkiadónk által kárt szenvedtek. Így például a »Cornevilli harangok« zenéjét két fővárosi zeneműkereskedő utánnymatta, mi által a közkedveltségű operette párisi kiadója ezekkel megkárosult.

Nem csoda ennél fogva, hogy ha a »Harmonia« társulat kezdetben a külföldön a legnagyobb nehézséggel volt kénytelen megküzdeni.

Ma már sikerült helyreállítani a rendes kereskedői összeköttetést a külfölddel

A társulat az európai nagy zenemű kiadókkal direkt összeköttetésben áll. Összeköttetésben lépett továbbá a külföldi filharmonikus testületekkel, hogy a magyar zeneirodalom kitűnő termékeit azok által időnként előadathassa.

Megszerezte s sajtó alá adta a következő műveket.

Erkel Ferenc »Névtelen hősök« című dalművéből a »Takarodót«, Harmónia Induló« Varjasi Károlytól, Schauer Ferenc »Atala« dalművének összes részleteit.

Megszerezte Rácz Pál ezentúl szerzendő táncdarabjait, hogy ezek segélyével a hazánkat elárasztó német táncdarabokat a mennyire lehetséges, kiszorítsa.

Két hó leforgása alatt 22 zenemű érkezett az igazgatósághoz hírület céljából.

A társulat jelenleg 90 részvényest számlál.

Zenei újdonságok szemléje.

(E cím alatt állandó rovatot nyitunk lapunkban, hogy zeneközönségünk folyvást tudomást nyerjen a zeneirodalom legújabb termékeiről. E fontos rovatot Erney József, lapunk egyik szakszerkesztője vezeti. Éber figyelemmel fogja kísérni az újabb zene kiadásokat s azok körül csakis azokat ajánlani tisztelt zeneközönségünk figyelmébe, melyek valóban értékesek és használhatók könnyebb áttekintés okáért minden műnél röviden ki lesz tüntetve annak nehézségi foka s használhatósága.

A »Harmonia« nemz. zeneműkereskedésben megjelentek:

»Atala« dalmű szerző Schauer Ferenc. Ezen nagy tetszésben részesült eredeti dalmű a kiadó társulat által részekre osztatott. Az előttünk fekvő I. Egyveleg az opera legszebb és lehatásosabb dallamait foglalja magában. A II. Egyveleg az egész »Ballet« zenét öleli fel.

A hatásos »Tündér keringő« külön kiadásban kapható.

Az opera részleteket zongorára két kézre Huber Károly alkalmazta, könnyen játszhatólag a műkedvelők számára.

»Harmonia Induló« szövegét írta Váradi Antal, zenéjét szerző Varjasi Károly. Az induló tulajdonkép férfi négyesre van írva zongora kísérettel de a zongorarész magában foglalja teljesen a dallamot.

»Vonós négyes« szerző és zongorára négy kézre alkalmazta Székely Imre. A kitűnő hazai zeneszerző egyik nagyobb műve klasszikus stílusban. Nagyon ajánlható azoknak, kik a négy kézre irt kamara zenét szeretik s művelik.

ZENE.

* (V.) A budai zeneakadémia érdekes kísérletet tett e hó 11-én, midőn negyedévi hangversenyei egyikéül Bruch Miksa »Odysseus«-át választotta. Az előadás nagy becsületére válik a műintézetnek, mely sem költséget, sem fáradsá-

ságot nem kimélve oly nagy vonós-zene-kari műveket is közvetít Budapest zenekedvelő közönségéhez. Különös hálnkat érdemli Nagy Ágost úr, az intézet elnöke, kinek kiváló szeretete a klasszikai szerzemények iránt, bár anyagi áldozatok

arán is, ez előadásokat lehetőkké teszi. Elismerésünket érdemli egyuttal Szauner Zsigmond karnagy is, ki nem csekély fáradsággal tanítá be az érdekes zeneművet. — (Lapunk legközelebbi számában szakavatott tollból közlünk »Odysseus«-ról ismertetést. *(Szerk.)*)

* Nyizsnyay Gusztáv közelebb elhunyt derék zeneszerzőnk hagyatékára hívta föl a »Föv. Lapok« a »Harmonia« társulat figyelmét, kiadásra ajánlván azokat a társulatnak. A »Harmonia« vezérigazgatója köszönettel fogadván a szives figyelmeztetést, már megtette a kellő lépéseket ez irányban.

* Schauer Ferenc, az »Atala« dalmű szerzője külföldre szándékozik utazni, hogy ott ismereteit gazdagítsa.

* A nemz. Zenede folyó hó végén kezdi meg ez idei növendék-hangversenyeit. A hangversenyek a fővárosi vigadó kis termében fognak megtartatni mert a zenede diszterme, tekintettel a közönség nagy érdeklődésére, tavaly szűknek bizonyult. Az első hangversenyen az egyes tanszakok legfelsőbb osztályainak növendékei fognak közre működni.

* Székely Imre, a kitünő zongoratanár a tél folyamán saját lakásán több zene reggélyt fog rendezni, melyeken jelesebb tanítványainak előhaladását fogja hívott vendégkoszorú előtt bemutatni.

* Zichy Géza gróf hangversenye, melyet a bécsi magyar olvasóegyesület és a Rudolfinum javára rendeztek, igazán fényesen sikerült. A Bösendorfer terem szorongásig megtelt a legdiszesebb s legválogatottabb hallgatósággal. A magyar és az osztrák arisztokraciát a legfényesebb nevek képviselték. Ott voltak a Zichy grófok és grófnék, továbbá Nemes Eliz grófné, Kinszky gróf, Nyáry báró, Wilczek János, Salm. Schönborn és Trautmannsdorf grófok, Kállay Béni osztályfőnök nejével, Conrad-Eibesfeld miniszter, Edhem pasa, Tóth Vilmos stb. Zichy Géza gróf egészen elragadta a közönséget csodálatos játékával és szép szerzeményeivel. Több számot

ismételnie kellett. Levinszky, Petőfi költeményeivel gyújtotta lelkesedésre a hallgatóságot. Elszavalta Zichy Gézának egy balladáját s a közönség kívánatára a »Csatadalt« is, mely Bécsben is oly nagy népszerűségre jutott. Waldner és Papier kisasszony gyönyörűen énekelt.

* Az esztergomi társaskör mult vasárnap egyleti helyiségében jól sikerült hangversenyyel egybekapcsolt táncmulatást rendezett. A hangversenyen Pettykó Imre fiatal hegedűművész is közreműködött. Különösen tetszett egy magyar ábránd, mely Pettykó és Orbán szerzeménye.

* Az 1882-ik évi Medikus csárdást Vaskovits Serédy Izabella úrnő szerzés az azt nagy hazánkfia Liszt Ferencnek ajánlá. Liszt Ferenc sürgönyileg válaszolt, hogy az ajánlatot örömmel elfogadja. A csárdást Rác Pál zenekara már nagyban tanulja s az orvos bálon fogja először talp alá húzni. A csárdás pár nap múlva a »Harmonia« kiadásában megjelenik.

* A »Harmonia« társulat rendszeres vasárnapi zenereggélyeit f. hó 22-én vasárnap kezdi meg. Ezen zenereggélyek célja a hazai és külföldi zeneregélyeket a közönségnek bemutatni. A társulathoz bírálatra beküldött zeneművek a mennyire lehetséges ezen reggélyeken fognak előadatni. A reggélyeken a legkitünőbb fővárosi művészek fognak közreműködni.

* Händel »Messiás«-át adták Cincinnatiban dec. 28-án. A fő szoprán áriákat Patti Adelina énekelte.

* Heymann Károly, e hirtelen nagyhirűvé lett fiatal zongora virtuoz e hó 17-én rendezi harmadik és egyuttal búcsuhangversenyét Hellmesberger és Sulzer karnagyok s Marli kisasszony közreműködésével a bécsi Bösendorfer-teremben.

* Rác Pál a napokban szerződést kötött a »Harmonia« társulat igazgatóságával, mely szerint ezentúl minden szerzeményét nevezett társulatnál fogja kiadni. A tánczenét kedvelő közönség minden esetre örömmel fogadja e hirt, mert

ezentúl magyar tánczene szerzőktől érdekesebb és eredetibb darabokat fog vehetni mint a minők az importált német tánczene darabok. Még e hóban megjelenik tőle: 1882-iki »jogász-csárdás« és »A jótékony hölgyek« tipegő.

* *Rövid hírek.* Münchenben jelenleg Schuhmann Klára asszony hangversenyez. — Sauret Emil, a nálunk is ismert fiatal hegedűművész Oldenburgban

játszik. — Richter János e hó 7-én rendezett hangversenyt Londonban, melyre a Walesi herceg állapította meg a műsort a következőleg: az angol néphymnusz, bevonulás »Tannhäuser« dalműből, az »Eroica« gyászinduló, az osztrák néphymnusz és a 9-ik szinfonia. A hangverseny a bécsi Ringszínházi szerencsétlenség által sujtottak javára jövedelmez. — Marsick francia hegedűművész első felléptét a londoni kristálypalotában rendkívüli siker és tetszés koronázta.

A szinfalok világából.

* Wiltné asszony, jelenleg a nemzeti színház uralkodó plánétája. Bukarestből visszatérve, hosszabb vendégszerelésre jelent meg nálunk s e hó 7-én lépett föl először mint Valentine a »Hugonották«-ban. Közönségünk a nagy művésznőt kiváló kitüntetéssel fogadta és az általa nyújtott magasfokú műélvezetért elismerése minden jelével adózott. E hó 10-én »Ernani« Elviráját hallottunk tőle, ép oly elragadóan, mint azelőtt.

* Schauer »Atalá«-ja öt heti pihentetés után e hó 12-én kilencedszer került színre a nemzeti színházban. A közönség a színház minden zugát megtöltötte s a felvonások után zajosan hívta a fiatal zeneszerzőt, ki több ízben meg is jelent a lámpák előtt.

* A népszínházban Lukácsy Sándor »Árva Zsuzska« című népszinműve mellett, melyből most folynak a szinpad próbák, Straussnak »Furcsa háború« (»Der lustige Krieg«) című operettjéhez készülnek, melyben különösen Hegyi Aranka és Komáromy Mariska kisaszonyoknak jutottak kiváló szerepek.

* Ábrányi Emil, kiváló tehetségű költőnk »Az első« című öt felvonásos drámáját e hó 13. adta elő a nemzeti színház. A darab tetszett s a közönség a szerzőt három felvonás után kihitta.

* Gounod új operát irt, címe »La fée du Rhin« melyben a Loreley monda

van dalművé feldolgozva. Ezen dalműben a balletnek nagy tér jutott. A női főszerep néma lesz.

* A frankfurti városi színház ez évi szeptember 2-án üli meg megnyitása százados évfordulóját. Természetesen, különös ünneplésekkel történik meg a diszeloadás, melyen alkalmi előjáték s ugyanazon színmű adatik elő, melylyel 1782. szept. 2-án a megnyitás eszközöltetett. Címe e darabnak »Hanno, Észak fejedelme«. Az ünnepélyt követő napon az operaházban tartatik diszeloadás mindazon művészi erők közreműködésével, melyek azelőtt Frankfurtban mint szerződött tagok szerepeltek.

* A berlini királyi operaház jelenleg Gluck »Alceste«-jét, Boildieu »Párisi János«-át és Aubertől »Az ördög része« dalművet ujtja föl. Ez utóbbit évek során át ígérgette nemzeti színházunk is közönségének, az ígéret azonban szép szó maradt.

* »Hamlet« — Dániában. Mult év végén adták először Koppenhágában Thomas »Hamlet«-jét. A dalmű igen tetszett s az előadás is kitűnő volt. Simonsen baritonista a címszerepben teljesen érvényre emelte szép hangját, Lüthen Augusztá koloratur énekesnő pedig Ofélia szerepében egészen elragadta a koppenhágaiakat.

Képzőművészetek.*)

** Munkácsy Mihályt, ki »Krisztus Pilátus előtt« című festményével a művelt világ jelenleg legnagyobb festésének elnevezését nyerte el, februárban hazatérte alkalmával művésztársai nagy ovációkkal szándékoznak fogadni. A programot olvastuk, igen szépek találtuk, csak egy felett nem hallgathatjuk el csodálkozásunkat. Azok sorában, akik nagy honfitársunk kitüntetésén fáradoznak, egyetlen magyar zeneművész nevét nem olvastuk, a művészetek egyéb ágai teljességgel nincsenek képviselve a programon. Vajon a nemzeti színház, mely egy idetévedő idegen herceg tiszteletére oly hamar rendez diszeloádást, a festőművészek királyát nem tisztelhetné meg azzal, látogatása alkalmából? A budapesti dalegyletek és zeneművészek nem adhatnának-e szerenádót, hangversenyt Munkácsy tiszteletére, ki az összes magyar művészeteknek oly ragyogó díszé lön? Reméljük, hogy nem kerül tulsúlyra azon nézet, mely Munkácsy diadalát tisztán a festészet ügyének ohajtja tekinteni.

** Kéпкиállítást rendezett Szegeden Kacziány Ödön, ösmert nevű tehetséges festőművésznk, saját műveiből az állami főreáliskolában, melynek rendes tanára. A kis kiállítás Szeged értelmiségét oda vonzotta s eredménye az lön, hogy a művész három festményét csakhamar megvették. Minden esetre szép bizonyítvány e tény Szeged város közönségének műizlése mellett.

** »A képzőművészet remekei« cím alatt kezdett meg Divald Károly jónevű fényképész egy fénynyomatú gyűjteményt. Ez a halhatatlan régi mesterek és az újabb kor legkiválóbb művészeinek munkáit adja nagy folio alakú fénynyomatokban, füzetenként öt darabot. Valóban elbámultunk, midőn láttuk, hogy az öt pompás nagy lap ára csak 1 forint 20 kr. Hazánkban, hol a képzőművészetek pártolására úgy kell édesgetni a közönséget, e gyűjtemény igen nagy szolgálatot tesz a műizlés fejlesztésére. A két első füzet, mely előttünk fekszik, oly tökélyvel van kiállítva amint az e műágtól csak lehetséges. A két füzet, tiz becses nagy képet tartalmaz. legerősebben van benne Rafael képviselve, majd Rubens, Correggio stb. Rendkívül szép a második füzetben a »Milói Venus« az antik remekek e leg-tökélyesbikének képe. Részünkről a vállalatot a legmelegebben ajánljuk s utalunk a többire nézve a jelen számunkhoz csatolt előrajzra, melyben a szíves olvasó bővebb tájékoztató adatokat talál.

** Dupré, a jelenlegi olasz szobrászok legnagyobbika, pár nap előtt elhunyt.

*) Az első szám összeállításának technikai nehézségei folytán a képzőművészeti rovat huzta a legrövidebbet, amennyiben belőle sok érdekes közlemény szorult ki a főrovat kedvéért E miatt szíves elnézésért esd a szerk.

Szerkesztői posta.

A »Husztai dalegyletnek«. A társulat nagy gondot fog fordítani a dalegyletek szükségleteire. E tekintetben külön körlevelet fog a társulat intézni a dalegyletekhez: miként véli legjobban rendezhetni e kérdést.

Margittay József tanár úrnak Kéziratát és a névsort köszönettel vettük.

— Tous ceux qui désirent faire des engagements avec le célèbre orchestre tzigane de **Rác Pál**, sont priés, de s'adresser à la rédaction de l'»Harmonia« (váci-utca 24).

— **Messieurs les éditeurs** qui désirent faire des annonces dans notre journal, sont priés de s'adresser à la redac-

tion de notre journal »Harmonia« (váci-utca 24); ceux qui désirent que nous fassions connaitre leurs nouvelles éditions, veuillent nous en envoyer un exemplaire; dans notre journal répandu dans toute la Hongrie nous aurons soins de garder les intérêts de nos cliens de notre mieux.

M. Brandus éditeur, Paris. Nous venons de vous annoncer, que la première du »Jour et la Nuit« de M. Lecocq, à eu lieu le 7 courant au théâtre populaire. Tous les journaux hongrois parlent unanimement avec le plus grand enthousiasme, de cette partition fine, élégante et ingénieusement orches-

I. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK

HETI SZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐK :

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS ROVATSZERKESZTŐ :

KACZIÁNY GÉZA.

KIADÓTULAJDONOS :

A „HARMONIA“ MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK RÉSZVÉNYTÁRSULATA.

BUDAPEST.

NYOMATOTT A DEUTSCH M.-fÉLE MŰVÉSZETI INTÉZETBEN.

1882.

Az első szám tartalma:

Beköszöntő	1. lap.
A magyar dalárügy	2. »
A király-hymnus ügye	4. »
Brüsszeli zenelevél	5. »
Lipcse zeneélete	7. »
Tárca. »Mefistofele«	8. »
Színházi csevegés	10. »
»Nap és Hold«	12. »
Társulatunk	12. »
Zenei ujdonságok szemléje	13. »
Zene	13. »
A színpalak világából	15. »
Képzőművészetek	16. »
Szerkesztői posta.	16. »

 A „*Harmonia*“ második száma *f. évi január hó 29-én jelenik meg, azontúl hetenként egy-egy szám.*

 Jelen számunkhoz mellékelve van: Előfizetési fölhívás a „*Harmonia*“-ra. Divald Károly fényképész előfizetési fölhívása „a képzőművészet remekei“ című vállalatára.

H A R M O N I A.

trée. La représentation à été très bonne. Madame Pálmay était séduisante au possible dans le rôle de Manola. De la simplicité, de la beauté une voix souple et fraîche, voilà de quoi enlever toute la salle; aussi a-t-elle été applaudie à outrance. Mademoiselle Hegyi (Beatrix) ne l'a cédé en rien à Manola. Vive, gaie, le regard pétillant d'esprit, elle a fort bien chanté et partage les succès de Madame Pálmay. Du reste, tout le monde s'est fort bien acquitté de son rôle. Nous n'avons donc à distribuer que des éloges.

Avis! Die berühmte ungarische Zigeuner-Kapelle Rácz Pál hat ihre

Engagements-Vermittlung unserer Redaction übergeben. Eventuelle Engagements-Anträge möge man daher an die Redaction der »Harmonia« (Budapest, väci-utca 3) richten.

An die Herren Verleger! die in der »Harmonia« inseriren wünschen, richten wir die Bitte, ihre diesbezüglichen Anfragen an die Musikalienhandlung der »Harmonia« (Budapest, väci-utca 3) zu adressiren. In dem redactionellen Theile besprechen wir nur solche Verlagswerke, von denen ein Recensions-Exemplar der Redaction eingesendet wird.

Kiadó-tulajdonos: a „HARMONIA“ magyar zeneművészek részvénytársulata.

A „HARMONIA“ társulat hirdetése:

A „HARMONIA“ társulat
BIZOMÁNY ÁRU CSARNOKÁBAN

Budapesten, väci-utca 24. szám

megvételre ajánlatnak a következő

kitünő minőségű hegedűk.

1. Dallinger Sebestyén (1786) . . .	60 frt
2. Valódi olasz Gobetti	500 »
3. Joseph Guarnerius	250 »
4. Bergonei	80 »
5. Francois Bourzolt	60 »
6. Alfredo Cappa	40 »
7. Joseph Guarnerius (imitáció) .	100 »
8. Amati	150 »
Diszes kiállítású hegedű-tok . .	20 »

Vonók, valódi olasz hurok, gyanta.

A legújabb kiadványok kaphatók a társulat zenemű-kereskedésében: väci utca 3. szám és pedig:

BRANDUS & COMP., PARIS

kiadásában

A népszerűség legújabb ujdonsága

„NAP ÉS HOLD“

Lecocq.

Zongorakivonat énekkel	12 frank
Zongorakivonat egyedül	6 »
»Polka de Portugais«	4 »

Vieuxtemps Henri

hatodik hegedű hangversenye, mely Normann Neruda asszonynak van ajánlva.

A hazai dalegyletek figyelmébe.

Ép most jelent meg és a

„HARMONIA“ nemz. zeneműkereskedésben

Budapest, väci-utca 3. sz.

kapható a társulat saját kiadásában:

„Takarodó“

a »Névtelen hősök« dalműből férfi négyes zongora kísérettel szerző

Erkel Ferencz.

„Harmonia-induló“

férfi négyes zongora kísérettel szerző

Varjasi Károly,

Szövegét írta Váradi Antal.

KRATOCHWILL, BÉCS

kiadásában

Wiener Tanz-Album 1882.

A legkedveltebb

bécsi tánczeneszerzők gyűjteménye.

Ára 1 frt 20 kr.

SCHOTT FRÈRES, MAINZ

kiadásában

Aggházy Károlytól

„Impression du soir“

könyvü darab hegedűre zongora-kisérettel Ára 75 kr.

Aggházy és Hubaytól

„Pusztá hangok“

kettős hegedű és zongorára Ára 1 frt 20 kr.
zongorára egyedül . . . » 1 » — »

Folytatása a tuloldalón.

Alaptőke 15,000 forint.

„HARMONIA“

MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK RÉSZVÉNY-TÁRSULATA

Budapest, váci-utca 3. szám.

Társulatunk hazafias célt tűzött zászlójára; a magyar zeneművészeti viszonyok rendszeresítése, a magyar zene emelése, a hazai tehetségek pártolása képezik alap-tendenciáját.

E célt nem egyleti, hanem kereskedői alapon reméljük legbiztosabban elérhetni.

Hogy a társulatunk által kiadott zeneművek azonnal a zeneközönség elé kerülhessenek, egy **jól berendezett zeneműraktárt** nyitottunk meg **váci-utca 3. szám alatt**. Ebben saját kiadmányaink mellett a világ zeneirodalom összes használt termékei feltalálhatóak s eddig szokatlan százalék leengedéssel megszerezhetők.

Hogy a magyar zeneközönség a zenére vonatkozó összes szükségleteit (hangszerek, zongorák, hegedűk, kóta-állványok s. a. t.) szakértők által felülvizsgált kitűnő minőségben beszerezhesse „**Zenei bizomány áru-csarnokot**“ nyitottunk **váci-utca 24. sz. a.**, melyben jó nevű cégek gyártmányai el vannak helyezve. Valódi olasz hegedűket bizományba elfogadunk. Zongorákat s más hangszereket kellő garancia mellett részletfizetésre átengedünk. Használt zongorákat ujjakkal becsérelünk. Hangszereket különösen zongorákat bérbe adunk. Vidékről megrendeléseket elfogadunk s miután hangszereink zene-tanárok által lesznek megvizsgálva, a megrendelő biztos lehet abban, hogy az árhoz képest kívánatának eleget teszünk.

Felkérjük mindazokat, kik zeneszerzéssel foglalkoznak, hogy szerzeményeiket igazgatóságunkhoz címezve küldjék be. **Ezentul nem szabad magyar tehetségnek elpusztulnia.** A társulat keblében egy 20 tagu „**Biráló-Tanács**“ működik, mely a legjelentéktelenebb szerzeményt is örömmel bírálja.

Minden tehetségnek szabad utat nyitunk.

Bármilyen kérdésben szívesen útbaigazítással s válaszszal szolgálunk. **Ily nagy horderejű vállalat azonban csakis úgy állhat meg, ha a nagy közönség pártolásában részesíti.**

Csakis arra kérjük ennélfogva a magyar közönséget, hogy tiszteljen meg bizalmával, vegye pártfogásába kulturális célért küzdő vállalatunkat. Ezt pedig az által teheti leginkább, ha zene kiadmányaink iránt nagy érdeklődést tanusít s összes zene szükségleteit társulatunknál beszerzi.

Annyit kérünk tehát mi is csak, mennyit a nagyérdemű közönség eddig a magán vállalkozóknak is megadott.

Ha a nagy érdemű közönség minden szükségleteit nálunk fogja beszerezni, akkor a nagy forgalomból várható anyagi haszonból a vezetőségünk alatt álló

„HARMONIA“

csakhamar azon kedvező helyzetben lesz, hogy nagy zeneműveket is képes lesz kiadni, olyanokat is, melyeket a privat kereskedő — azért mert nem jár haszonnal — visszautasít.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Bartay Ede elnök, s. k.

nemz. zenedei igazgató, az orsz. dalárszövetség elnöke, az országos zenesz-segélyző egyesület elnöke.

Erney József igazgatósági elnök, s. k.

nemz. zenedei tanár.

Gobbi Alajos igazgatósági tag, s. k.

nemz. zenedei tanár.

Aggházy Károly igazgatósági tag, s. k.

nemz. zenedei tanár.

Huber Károly igazgatósági tag, s. k.

nemz. zenedei karnagy és tanár.

Dr. Hubay Károly, s. k.

vezérigazgató.

Vas Lajos, s. k.

igazgató.